

Nro 13/0426/3

VAASAN HALLINTO-OIKEUS

Korsholmanpuistikko 43
PL 204, 65101 VAASA
Puhelin 029 56 42611
Faksi 029 56 42760
Sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi

11.10.2013

00179/12/5131

ASIA

Valitus ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisessa ilmoitusasiassa

MUUTOKSENHAKIJAT

Kimmo Heikkinen, Vesa Uusitalo, Jarmo Nirhamo, Charlotta Bengs ja Gunn Bengs, Vantaa, sekä Elina Forsström ja Peter Forsström, Helsinki

ILMOITUKSEN TEKIJÄ

Destia Oy, Vantaa

PÄÄTÖS, JOHON ON HAETTU MUUTOSTA

Viranomainen

Vantaan kaupungin ympäristöjohtaja

Päivämäärä

5.1.2012
(30.12.2011 § 1119)

Destia Oy on tehnyt Vantaan kaupungille 29.9.2011 vireille tulleen ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisen ilmoituksen melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta. Ilmoitus on koskenut louhintaa ja louheen rikutusta iskuvasaralla Vantaan Energian jätevoimalan rakennustyömaalla ajalla 3.10.2011 -13.1.2012 kiinteistöllä Långmossa 2 (92-410-15-4), Länsisalmi, Vantaa.

Vantaan kaupungin vs. ympäristöjohtaja on hyväksynyt ilmoituksen päätöksellään 12.10.2011 § 1089.

Destia Oy on tehnyt Vantaan kaupungille 15.12.2011 vireille tulleen ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisen ilmoituksen melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta. Ilmoitus on koskenut louhintaa ja louheen rikutusta iskuvasaralla Vantaan Energian jätevoimalan rakennustyömaalla 1.4.2012 saakka kiinteistöllä Långmossa 2 (92-410-15-4), Länsisalmi, Vantaa.

Vantaan kaupungin ympäristöjohtaja on päättänyt, että ilmoituksen johdosta annettu päätös korvaa vs. ympäristöjohtajan päätöksen 12.10.2011 § 1089 ja hyväksynyt ilmoituksen seuraavin määräyksin:

1. Jätevoimalan rakentamiseen liittyvää louhintaa saa suorittaa 1.4.2012 saakka maanantaista perjantaihin klo 7.00 - 20.00, lauantaina klo 8.00 - 17.00 ja tarvittaessa sunnuntaina klo 9.00 - 17.00 pois lukien loppiaisen 6.1.2012.

Räjähdyksiä saa suorittaa maanantaista perjantaihin klo 7.00 - 20.00 ja lauantaina klo 8.00 - 17.00 pois lukien loppiaisen 6.1.2012. Louheen rikotusta iskuvasaralla saa suorittaa maanantaista perjantaihin klo 7.00-16.00 pois lukien loppiaisen 6.1.2012.

2. Louhintatyön jatkumisesta on ilmoitettava kirjallisesti Kalliolaaksontiellä, Länsisalmantiellä sekä Rapuojantiellä sijaitseville kiinteistöille. Tiedotteesta tulee käydä ilmi työn päivittäinen kesto, päättymispäivä ja toiminnanharjoittajan yhteystiedot sekä yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero.

3. Louhintatyö on suoritettava siten, että pölyäminen on mahdollisimman vähäistä. Porauslaitteet on varustettava tarkoituksenmukaisella pölyntorjuntalaitteistolla, jonka on oltava aina käytössä kun työtä tehdään.

4. Työmailla on raskaan liikenteen ajoväylät ja siirrettävä maa-aines pidettävä mahdollisimman pölyämättöminä tarvittaessa kastelemalla tai suolaamalla. Myös työmaan välittömässä vaikutuspiirissä olevat katualueet on pidettävä mahdollisimman puhtaina työmaalta kulkeutuvasta maa-aineksesta pölyhaittojen estämiseksi.

5. Polttonesteiden ja muiden kemikaalien tankkaus- ja täyttöpaikkojen on oltava päällystetty tiiviillä, kemikaaleja läpäisemättömällä pinnoitteella tai vastaavasti. Tankkaus- ja täyttöpaikat on sijoitettava tai rakennettava siten, että kemikaalit eivät pääse vahinkotilanteissa maaperään. Tankkaus- ja täyttöpaikoilla tulee olla imeytysainetta ja kalustoa mahdollisten vuotojen keräämistä ja säilyttämistä varten. Säiliöt on varustettava ylitäytön estolaitteella.

6. Kemikaalien- ja ongelmajätteiden ulkona olevien varastojen on oltava aidattuja ja lukittuja tai ulkopuolisten pääsy varastoon on estettävä muulla tavoin.

7. Jäteöljyt ja muuta ongelmajättejakeet on lajiteltava omiin astioihin, joiden tulee olla tiiviitä ja asianmukaisesti merkittyjä. Ongelmajätteet on toimitettava sellaiselle yritykselle, jolla on lupa ottaa vastaan kyseisiä jätteitä.

Jos toiminnasta aiheutuu sellaista meluhaittaa, jota tätä päätöstä tehtäessä ei ole voitu ottaa huomioon tai toiminnasta aiheutuva meluhaitta on arvioitua suurempi, voidaan tässä päätöksessä annettuja määräyksiä tarkentaa.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Kimmo Heikkinen ja hänen asiakumppaninsa ovat vaatineet, että ympäristöjohtajan päätöksen 5.1.2012 lainmukaisuus tutkitaan. Toiminnalle on asetettava Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melurajat sekä Ojangan ulkoilualueella että lähimmillä asutuilla alueilla ja että toiminnalle on asetettava samat toiminta-ajat.

Luvassa sallitaan toiminta-ajat, jotka poikkeavat huomattavasti alueella aikaisemmin sovellettavista ajoista. Lupa ei ole sisällytetty samoja melurajoja kuin alueella muutoin olevalle toiminnalle.

Meluavan toiminnan häiritsevyys on todettu alueella lukuisin melumittauksin, joten eräistä naapuruussuhteista annetun lain perusteella tätä melulupaa ei olisi tullut myöntää.

Valittajat ovat pyytäneet erityisesti tutkimaan, onko ympäristönsuojelulain mukaista sallia saman toiminnan tapahtuvan alueella väliaikaisen meluluvan turvin, kun vastaavaa toimintaa varten on alueella jo voimassa oleva ympäristölupa. Kyse ei ole tilapäisestä toiminnasta kun kyse on louhinnan jatkamisesta alueella, jossa sitä on suoritettu jo melkein 10 vuotta.

Valittajat ovat vaatineet, että hallinto-oikeus kieltää toiminnan jatkamisen ja vastaavien lupien myöntämisen siten, ettei alueelle saa enää jatkossa myöntää ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisia tilapäisiä melulupia, jos toiminta on mahdollista tehdä jo myönnettyjen ympäristölupien perusteella. Mikäli lupia myönnetään, luvissa on oltava samat ehdot kuin mitä ympäristöluvuissa on.

ASIAN KÄSITTELY HALLINTO-OIKEUDESSA

Vantaan kaupungin ympäristöjohtaja on valituksen johdosta antamassaan lausunnossa esittänyt, että vaatimus valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisista melurajoista tulee hylätä.

Valituksessa ei ole yksilöity, mihin toiminta-aikoihin tai päätöksiin viitataan. Lausunnon antaja olettaa, että valittajat tarkoittavat Vantaan ympäristölautakunnan Rudus Oy:lle 29.1.2002 myöntämää ympäristölupaa louhinnalle ja murskaukselle, jota Vaasan hallinto-oikeus on sittemmin muuttanut, sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupapäätöstä 16.11.2010 koskien Rudus Oy:n Länsi-Salmen betoni-, tiili- ja asfaltinmurskauslaitoksen toiminnan olennaista muuttamista sekä kiviaineksen murskaustoimintaa.

Vantaan ympäristölautakunnan lainvoimaisessa ympäristölupapäätöksessä toiminta-ajat olivat seuraavat: murskaus ja louhinta arkisin klo 6.00 - 22.00 ja rikotus 7.00 - 16.00. Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupapäätös 16.11.2010 on korvannut lautakunnan päätöksen.

Toiminta-aika rikotukselle aluehallintoviraston lupapäätöksessä on arkisin klo 7.00 - 16.00.

Rikotuksen osalta on meluilmoituspäätöksessä asetettu sama toiminta-aika kuin ympäristölupapäätöksissä. Valittajat ovat aiemmissa yhteydenotoissaan korostaneet nimenomaan rikotustoiminnan häiritsevyyttä. Meluilmoituspäätöksellä ei suoriteta murskaustoimintaa, joka niin ikään on koettu häiritsevänä erityisesti iltaisin tietyissä olosuhteissa.

Rakennustyöhön liittyvää toimintaa oli ollut jo useamman viikon ennen kuin uusi meluilmoitus tuli vireille joulukuussa eikä häiritsevistä poraus- tai räjäytysmelusta tai tärinästä ollut ilmoitettu ympäristökeskukseen. Viranhaltijapäätöksessä onkin katsottu, että näitä toimintoja voidaan harjoittaa hakijan esittämän mukaisesti. Valituksessa ei ole tuotu esille nimenomaan tämän meluilmoituksella suoritettavan toiminnan haittoja vaan vedottu ympäristölupien perusteella suoritettuun tai suoritettavaan toimintaan.

Meluilmoituspäätöksen mukaisen toiminnan kokonaismelutaso ei voi olla korkeampi verrattuna aikaisempaan toimintaan alueella, koska loushintataso on alempana, murskausta ei ole lainkaan ja työmaaliikennettä on vähemmän. Rikotuksen toiminta-aika on sama kuin ympäristöluvissa määrätty ja viikonloppuisin vain loushintaa on sallittu, tällöin ei ole rikotusta. Melurajoja ei ole tämän vuoksi tarpeen asettaa. Meluilmoituspäätöksissä ei ole ollut käytäntönä määrätä noudatettavaksi valtioneuvoston päätöksen mukaisia ohjeellisia melutasoja, kun kyse on ollut lyhytaikaisista rakentamiseen liittyvistä loushintatöistä.

Maanrakennustoimintaan liittyvä loushintaa ei ympäristönsuojeluasetuksen 7 §:n kohdan c (oikeastaan kohdan a) mukaan edellytä ympäristölupaa. Viranhaltijapäätöksessä ei ole ylitetty toimivaltaa, vaan on menetelty ympäristönsuojeluasetuksen ja Vantaan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti.

Jätevoimalan rakentamiseen liittyvä loushintaa ei olisi mahdollista niillä ympäristöluvilla, joihin valittajat todennäköisesti viittaavat. Aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa ei koske loushintaa. Ympäristölautakunnan myöntämä ympäristölupa on korvattu aluehallintoviraston luvalla eikä ole enää voimassa.

Toiminnan keskeyttämiselle ei ole perusteita.

Destia Oy on valituksen ja lausunnon johdosta antamassaan vastineessa esittänyt valituksen hylkäämistä ja yhtynyt Vantaan kaupungin ympäristöjohtajan lausuntoon.

Yhtiö toimii Vantaan Ojangan kaupunginosassa kiinteistöllä Långmossa 2 jätevoimalan rakennustyömaalla maanrakennusurakoitsijana. Loushintatyö,

jota valituksenalainen päätös koskee, päättyy alueella viimeistään 30.4.2012.

Ympäristönsuojelulain 60 §:n mukainen ilmoitus tehdään tilapäisestä melun aiheuttamisesta, esimerkiksi rakentamisesta, katutöistä tai maansiirtotöistä. Ilmoitusvelvolliseksi tahoksi on katsottu toiminnanharjoittaja, ensisijaisesti se taho, jonka hallinnassa melua aiheuttavat laitteet ovat. Ilmoitusvelvollisuus ei siten ole liittäminen itse jätevoimalahankkeelle haettuun ympäristölupaan.

Tilapäiselle rakennusmeluhaitalle ei ole syytä asettaa suoraan ohjearvojen mukaisia rajoja. Melun häiritsevyyttä ei voida tulkita suoraan annettujen ohjearvojen avulla, koska ohjearvot kuvaavat yleensä pitkäaikaisen altistumisen haitallisuutta.

Kimmo Heikkinen on antamassaan vastaselityksessä todennut, että nyt sallittua viikonloppuisin työskentelyä ympäristöluvissa ei ole sallittu. Työskentely viikonloppuisin on kiellettävä. Lupa on kumottava.

Rudus Oy on suorittanut aikaisemmin alueella louhintaa ja murskausta. Destian lupa jatkaa alueen louhintaa väliaikaisen luvan perusteella on ollut voimassa 12.10.2011 alkaen ja se jatkuu 30.4.2012 asti. Kyse ei ole lain tarkoittamasta tilapäisestä toiminnasta.

Haitankärsijöitä ei ole velvoitettu missään lainsäädännössä informoimaan viranomaisia jatkuvasti saman häiriötä aiheuttavan toiminnan haitoista. Vastaselityksen liitteenä on ELY-keskukselle lähetettyjä sähköpostikirjoituksia 7.12., 12.12., 19.12., 20.12. ja 29.12.2011. Häiritsevyydestä on ilmoitettu Vantaan ympäristökeskukseenkin jo ainakin 7.12.2011. Väite, ettei nyt kyseessä olevan toiminnan häiritsevyydestä olisi erikseen tiedotettu, on väärä. Ympäristönsuojeluasetuksen 33a §:n mukaan lupa- ja valvontaviranomaisten on oltava keskenään riittävässä yhteistyössä.

Viranomaisen on itse myöntämillään luvilla luonut täysin ristiriitaisen tilanteen eri lupachdoilla, joten haitankärsijät eivät voi eritellä tarkasti yksittäisen toimijan synnyttämää haittaa, varsinkaan kun yksityisillä henkilöillä ei ole vapaata kulkuoikeutta alueelle, jossa toimintaa harjoitetaan. Tarkastustoiminta on viranomais-toimintaa, jota ei ole suoritettu.

Toimintojen yhteisvaikutuksen osalta on ympäristöluvassa määräykset. Nämä on jätetty pois väliaikaisesta meluluvasta. Alempi viranomaisen on ohittanut omassa päätöksenteossään ylempissä viranomaisportaissa tai hallinto-oikeudessa tehdyt linjaukset.

Kyse ei ole väliaikaisesta toiminnasta vaan saman kokonaisuuden jatkamisesta, nyt vain toiminnanharjoittaja on eri. Kyse ei myöskään ole maanrakennustoiminnasta vaan saman alueen louhimisen jatkamisesta.

Vastaselityksen liitteenä on Destia Oy:n ilmoitus meluluvan jatkamisesta 30.4.2012 saakka.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Ilmoituksen käsittely

Ympäristönsuojelulain 63 §:n mukaan 60 §:n mukaisen ilmoituksen vireilläolosta on ilmoitettava ja asianosaisia on kuultava siten kuin hallintolaissa säädetään, jos ilmoitettu toiminta saattaa olennaisesti vaikuttaa yleisiin tai yksityisiin etuihin.

Valituksenalaisen päätöksen mukaan melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tehdyn ilmoituksen vireillä olosta ei ole tiedotettu eikä asianosaisia ole kuultu. Myöskään Destia Oy:n 29.9.2011 tekemän ilmoituksen vireilläolosta ei oltu tiedotettu eikä asianosaisia oltu kuultu. Kun otetaan huomioon se, että ilmoituksella harjoitettua toimintaa on jatkettu uudella ilmoituksella eikä ensimmäisestä ilmoituksesta oltu asianosaisia kuultu sekä se, että viranomaisen on ollut tietoinen alueen toiminnoista ja niiden aiheuttamasta melusta, hallinto-oikeus katsoo, että ilmoituksen vireilläolosta olisi tullut tiedottaa ja asianosaisia olisi tullut kuulla.

Valituksenalainen päätös tulisi vireillä olemisen ilmoittamisen ja kuulemisten puuttumisen johdosta kumota ja palauttaa ympäristöjohtajalle uudelleen käsiteltäväksi. Kun toiminta, jota ilmoitus on koskenut, on kuitenkin päättynyt keväällä 2012, asiaa ei ole enää syytä tällä perusteella palauttaa uudelleen käsiteltäväksi.

Ilmoituksen johdosta annettu päätös

Ympäristönsuojelulain 60 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta kuten rakentamisesta tai yleisötilaisuudesta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää.

Ympäristönsuojelulain 64 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on ilmoituksen johdosta annettava päätös, jossa voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille sekä toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämistä. Viranomaisen voi kieltää tai keskeyttää muun kuin luvan nojalla harjoitetun toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää.

Kyseessä oleva meluilmoitus on koskenut Vantaan Energia Oy:n jätteenpolttolaitoksen rakennustyömaalla tehtävää louhintaa ja louheenrikotusta iskuvasaralla 1.4.2012 saakka ja 3.10.2011 alkaneen louhintaurakan jatkamista. Louhinnan ja räjäytysten suorittaminen on ollut sallittua myös viikonloppuisin päätöksessä mainittuina ajankohtina.

Osittain samalla kiinteistöllä toimii Rudus Oy:n betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä kiviaineksen murskauslaitos. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt 16.11.2010 laitokselle ympäristöluvan. Luvan mukaan toiminta on sallittua maanantaista perjantaihin poislukien yleiset juhlapäivät.

Meluilmoituksella harjoitettavalla toiminnolla voi olla lähtökohtaisesti väljemmät toiminta-ajat kuin luvanvaraisella toiminnalla. Ilmoituksenmukaisessa toiminnassa on kyse rakennustyömaasta, joka sijaitsee entisellä louhosalueella. Vaikka vastaavalle toiminnalle on ollut ympäristölupa, ei se seikka ole estänyt meluilmoituksen hyväksymistä. Ympäristöluvan toiminnanharjoittaja on eri kuin ilmoituksenmukaisen toiminnan harjoittaja, eikä louhinnan suorittaminen Rudus Oy:n ympäristöluvan nojalla ole ollut mahdollista.

Valtioneuvoston päätöstä 993/1992 melutason ohjearvoista sovelletaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä eli pääsääntöisesti pitkäaikaisten tapahtumien ja toimintojen meluhaittojen ehkäisyyn. Ohjearvoja on sovellettu ympäristölupamenettelyssä osoittamaan melutasoa, jonka ylittyessä melusta saattaa aiheutua kohtuutonta räsitusta. Meluilmoitusmenettely koskee tilapäistä toimintaa. Vaikka alueella on harjoitettu louhintaa ympäristönluvanvaraisena useita vuosia, hallinto-oikeus katsoo, että nyt kyseessä olevan toiminnan tilapäisyyttä on arvioitava annetun ilmoituksen perusteella. Kyse on jätteenpolttolaitoksen työmaan louhinnasta eli ajallisesti ja alueellisesti rajatusta hankkeesta. Ympäristöjohtaja on siten voinut käsitellä asian ilmoitusmenettelyssä.

Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu antaa määräyksiä mahdollisiin tuleviin meluilmoituksiin liittyen.

Toiminnan kieltäminen tai keskeyttäminen

Destia Oy:n ilmoituksen mukaisen toiminnan päättymisen vuoksi ei toiminnan kieltämisestä tai keskeyttämisestä ole tarpeen lausua.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki 60 § 1 mom, 63 § ja 64 § 1 mom

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTAMINEN

Kimmo Heikkisen on viipymättä tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille asiakumppaneilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (hallintolainkäyttölaki 55 § 2 mom sekä hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä HaK (07.07).

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pertti Raikio ja Kari Niemistö sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Sauli Viitasaari.

Pertti Raikio

Kari Niemistö

Sauli Viitasaari

Esittelijä
hallinto-oikeussihteeri

Anneli Järvenpää
Anneli Järvenpää

JAKELU

Päätös ja maksu

Kimmo Heikkinen ym., maksutta
Kalliolaaksontie 5
01200 Vantaa, saantitodistuksen

Jäljennös maksutta

Destia Oy
Prosessiosoite:
Lakipalvelut / Eeva Kirveskari
PL 206
01301 Vantaa, saantitodistuksen

Vantaan kaupungin ympäristöjohtaja

Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö ja luonnonvarat

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus
(sähköinen: kirjaamo.syke@ymparisto.fi)

MJ

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta **korkeimmalta hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuottamatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietosaapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteen tai tietojärjestelmässä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmälle valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa tai ellei sähköisesti toimitettavassa asiakirjassa ole selvitystä asiamiehen toimivallasta.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Puh.nro: 029 56 40200

Telefax: 029 56 40382

S-posti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00-16.15